

Czas pędzi nieubłagane... Wydaje się, że dopiero co witaliśmy rok 2015, a tu już na horyzoncie 2016 i przychodzi czas na podsumowania dokonań i refleksję nad tym, co udało nam się w ciągu tych dwunastu miesięcy zrobić, co budziło w nas emocje, a co przed nami, jakie pomysły, jakie plany czekają jeszcze na realizację.

W mijającym roku upłynęło dziesięć lat obowiązywania Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym. Ustawa ta stanowi podstawę prac Komisji Wspólnej Mniejszości i Rządu, w której reprezentowane są wszystkie mniejszości, w tym także i my. To była ważna dekada dla działalności społecznej i kulturalnej Karaimów. Z tej okazji Adam J. Dubiński za swój wkład w prace na rzecz społeczności karaimskiej został przez Prezydenta RP odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi. Gratulujemy!

Jubileusz 10-lecia uroczyste obchodził również Karaimski Zespół Folklorystyczny „Dostłar”. Do wspólnego świętowania zaprosił bliskich i przyjaciół z wielu krajów Europy, przede wszystkim jednak Rodaków z Litwy. Obchody uświetnił występ zespołu „Birlik”, a „Dostłar” wsparły nowe kadry w osobach najmłodszych artystów: Poli Uznańskiej i Andrzejka Morawietza. Członkom zespołu życzymy wielu jeszcze sukcesów w twórczej pracy, a nam samym, widzom i sympatykom, wspaniałych wrażeń i radości, którymi „Dostłar” – „Przyjaciele” nas obdarzają.

Pięć lat temu zaczęliśmy opowiadać i pokazywać, dokąd wiodły „Karaj jołłary – Karaimskie drogi”. Wielu z Was uczestniczyło w kolejnych prezentacjach wystawy w Polsce i za granicą. Towarzyszące wernisażom spotkania były okazją do popularyzowania wiedzy o Karaimach, ich dziejach, kulturze i języku. Dlaczego o tym piszemy? Bo wygląda na to, że tegoroczne ekspozycje w Lublinie i Bielsku-Białej były ostatnimi spotkaniami z tą wystawą. Choć może ta podróż jednak jeszcze potrwa...

W tym numerze znajdziecie pełną uroku i humoru opowieść Hanny Abrahamowicz-Pileckiej o swoim ojcu, halickim Karaimie, krakowskim turkologu i archiwście, Zygmuncie Abrahamowiczu. Szkoda, że autorka tak rzadko chwyta za pióro, bo lektura jej tekstów to prawdziwa uczta!

Turkolog Kamila Stanek po raz kolejny wczytała się w mądrości naszych przodków. Co mówią przysłowia o karaimskiej gościnności? Czy bardzo się ona różni od polskiej czy tureckiej?

Osiemdziesiąt lat temu halicycy Karaimi uczcili uroczystą akademią 250 rocznicę przybycia do tamtejszej gminy uczonego męża, Józefa zwanego Ha-Maszbiem, „Szafarzem wiedzy”, który podniósł ją z duchownego upadku z czasów rebelii Chmielnickiego. Publikujemy referat wygłoszony wtedy przez Zaracha Zarachowicza. Dostarcza on informacji tym cenniejszych, że oryginalne dokumenty, o których wspomina, zaginęły w dziejowych zawieruchach.

Nietuzinkowe postaci o nietuzinkowych losach. Do takich należy znany tatarski działacz, Maciej Musa Konopacki. W ostatnich latach Rafał Berger wydał kilka tomów jego korespondencji. W publikację te wczytał się z uwagą Adam J. Dubiński i w obszernej recenzji dzieli się z nami zawartością poszczególnych książek. W tym numerze znajdziecie pierwszą część tej opowieści. Oczywiście, dla nas szczególnie interesujące są pojawiające się tu i tam tropy karaimskie, ale nie tylko one są warte uwagi. Każdy, kto czuje fascynację przeszłością własnego narodu, pragnie zachować dla przyszłych pokoleń jego dziedzictwo, zrozumie „udręczenie tatarskością” Macieja Konopackiego.

I tak kolejny rok dobiega końca. Wiele się w nim wydarzyło. Powstała Fundacja Karaimskie Dziedzictwo. Miejmy nadzieję, że nadchodzący 2016 będzie czasem jej dalszego rozwoju, nowych działań, nowych sukcesów. Czego nam wszystkim z Nowym Rokiem – *Janhy jłba* życzymy!

Spis treści

W mowie przodków

Aleksander Puszkין
Więzień – Tutchun 3

Znani i nieznani

Hanna Abrahamowicz-Pilecka
Uczony w anegdocie 4

Przeczytane, obejrzone

Adam J. Dubiński
Na straży tatarskiego sumienia 8

Skarby tradycji

Kamila Stanek
Karaimskie przysłowia
o gościnności 14

Tu i tam

Mariola Abkowicz
Co zrobiliśmy w 2015 17

Z kart przeszłości

Zarach Zarachowicz
Z dokumentów przeszłości 18

Wydarzenia i ludzie

Grzegorz Kuprianowicz
„Karaimskie drogi”
na Lubelskim Zamku 21

Marek Firkowicz
Jubileusz „Dostłar” 24

Pożegnania

Adam Pilecki
Wspomnienie. Helena
z Bezekowiczów Pilecka 26

Co słyhać?

Wydarzenia i kalendarium 27